

OPONENTSKÝ POSUDOK

dizertačnej práce Mgr. Karolíny Švarcovej na tému „Vliv přírodních látek na přežívání *Arcobacter*-like species a tvorbu biofilmu“.

Oponent: *doc. MVDr. Jana Koščová, PhD.*
Katedra mikrobiológie a imunológie
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach
Komenského 73, 041 81 Košice
jana.koscova@uvlf.sk
+421 905 480 897

Na základe poverenia za oponenta dizertačnej práce Mgr. Karolíny Švarcovej v študijnom programe P1419 **Analytická chemie**, odbor Analytická chemie, si touto cestou dovoľujem predložiť svoj oponentský posudok.

Aktuálnosť zvolenej témy

Predložená dizertačná práca Mgr. Karolíny Švarcovej je zameraná na možnosť využitia prírodných látok na prežívanie *Arcobacter*-like species a tvorbu biofilmu. Baktérie patriace do rodov *Arcobacter* a *Campylobacter* sú pre človeka patogénne a môžu spôsobovať vážne infekcie. Navyše, predstavujú riziko v zmysle vzniku multirezistentných kmeňov, ktoré sú typické práve pre baktérie tvoriace biofilm. Neustále stúpajúci trend rezistencie baktérií k antibiotikám nabáda k hľadaniu alternatívnych látok, ktoré by boli rovnako účinné, ale nezvyšovali by riziko vzniku rezistencie a nezaťažovali by životné prostredie. K látkam s takýmito vlastnosťami určite patria rastliny a účinné látky v nich obsiahnuté, vrátane esenciálnych olejov. V dizertačnej práci sa doktorandka zamerala na testovanie látok s potenciálne antimikrobiálnymi účinkami ako hydrosóly a extrakty z olejov, pričom bol sledovaný ich účinok na tvorbu biofilmu. O aktuálnosti a dôležitosti zvolenej témy svedčí aj vysoký počet literárnych zdrojov, z ktorých doktorandka čerpala informácie. Z celkového počtu 232 referencií zhruba 15% predstavujú údaje nie staršie ako 5 rokov.

Literárny prehľad

Kapitola 2 s názvom „*Teoretická časť*“ predstavuje ucelený komplex riešenej problematiky a je rozdelená do niekoľkých menších podkapitol, ktoré sa zameriavajú na taxonomické zatriedenie popisovaných baktérií, ich rastové vlastnosti, možnosti izolácie a identifikácie ako aj ich faktory virulencie a ochorenia, ktoré vyvolávajú. Ďalšia z podkapitol pojednáva o vybraných látkach s antimikrobiálnym potenciálom ako antibiotiká, esenciálne oleje a hydrosóly, prípadne olivové oleje. Súčasťou podkapitoly je aj opis metód testovania citlivosti baktérií k antimikrobiálnym látkam. Jednou z dôležitých vlastností patogénnych baktérií je schopnosť tvoriť biofilm, vďaka ktorému sú odolnejšie voči antimikrobiálnym látkam, vrátane dezinficiencií. Baktérie v biofilme komunikujú pomocou systému *quorum-sensing*, ktorý je v teoretickej časti práce vysvetlený, rovnako ako metódy detekcie biofilmu. Záver teoretického prehľadu je venovaný prevencii vzniku biofilmu a možnostiam jeho degradácie. Celkovo je teoretická časť vypracovaná na cca 30-tich stranách, čo predstavuje dostatočný literárny prehľad o danej problematike.

TKÁČIKOVÁ Ludmila, doc. MVDr., PhD. (vedúca)

☎ +421 915 984 603   ✉ ludmila.tkacikova@uvlf.sk

Dancáková Marta (sekretariát)

☎ +421 915 984 605   ✉ marta.dancakova@uvlf.sk

<http://www.uvlf.sk>

IBAN: SK42 8180 0000 0070 0007 2225

SWIFT: SPSRSKBA

IČO: 00397474

IČ DPH: SK2020486699

Ciele práce

Ciele práce aj s čiastkovými úlohami, uvedenými v dizertačnej práci, boli splnené. V danej kapitole sú ciele práce opísané jasne a prehľadne, s rozdelením na 4 tematické oddiely, ktorých výsledky sú v rovnakej postupnosti uvedené aj v kapitole „*Výsledky a diskusia*“.

Zvolené metódy spracovania

Kapitola „*Experimentálna časť*“ je pomerne rozsiahla, vypracovaná je na 15 stranách a zahŕňa laboratórne vybavenie, potrebné na vykonanie experimentov, popis použitých chemikálií a médií ako aj experimentálne metodiky využité počas postupov, vrátane použitých mikrobiálnych kmeňov a prípravy bakteriálnych suspenzií. Z konkrétnych metodík boli v rámci dizertačnej práce použité testy na sledovanie tvorby biofilmu na sklenenom a plastovom povrchu, stanovenie minimálnej inhibičnej koncentrácie a sledovanie tvorby biofilmu v prítomnosti antibiotík v mikrotitračných platničkách. Testované hydrosóly boli pripravené hydrodestiláciou a ich chemická analýza sa vykonala pomocou GC-MS a GC-FID. Olejové extrakty sa pripravili extrakciou s PBS pufrom (BEOO, pufrované) alebo s destilovanou vodou (WEEO, nepufrované). Ich chemická analýza bola vykonaná chromatograficky. Dôležitou súčasťou experimentálnej časti boli aj štatistické analýzy, jednotlivé merania boli preto opakované tri-, prípadne štyrikrát a výsledky sú vyjadrené ako priemer vrátane smerodajnej odchýlky.

Dosiahnuté výsledky so zameraním na nové poznatky

Výsledky dizertačnej práce tvoria rozsiahly súbor získaných poznatkov a merateľných ukazovateľov, spracovaných do prehľadných tabuliek a grafov. Práca je prínosná v oblasti menej skúmaných baktérií, ktoré sú pre človeka potenciálne patogénne, a preto je dôležité monitorovať ich výskyt. Navyše, jedná sa o baktérie, u ktorých sa v rámci testovaní dokázala prítomnosť rezistentných izolátov, ako aj izolátov so schopnosťou produkcie biofilmu. Dosiahnuté výsledky korelujú s prácami podobného zamerania, čo bolo vhodne interpretované formou diskusie. Závery práce sú napísané chronologicky podľa uskutočnených zadaných cieľov práce.

Formálna stránka vypracovania dizertačnej práce

Predložená dizertačná práca je vypracovaná na 117 stranách s použitím 232 literárnych odkazov a 3 strán príloh. Má štandardné členenie s logickým sledom prezentovaných informácií. Súčasťou práce je tiež 13 obrázkov, 21 tabuliek a 9 grafov. Použité bibliografické údaje sú v texte citované správne, sú aktuálne a relevantné k téme dizertačnej práce. Celkovo hodnotím dizertačnú prácu pozitívne, doktorandka splnila všetky atribúty potrebné pre prácu daného druhu a o jej aktívnom prístupe svedčia aj vedecké publikácie, v ktorých je autorkou a spoluautorkou.

K formálnej stránke dizertačnej práce mám nasledovné pripomienky:

Na str. 16 v taxonómii je uvádzaná trieda Campylobacteria. Podľa aktuálnej taxonómie patrí čeľaď Campylobacteraceae fylogeneticky do radu Campylobacterales, triedy Epsilonproteobacteria a kmeňa Proteobacteria. Názvy tried a čeľadí sa v latinskej taxonómii píše bez kurzívy (Campylobacteraceae, Arcobacteraceae). Termín mikroflóra (uvádzaný na str. 16) odporúčam nahradiť aktuálne používaným slovom mikrobiota, ktorá pomenúva spoločenstvo mikroorganizmov obývajúcich určitú niku (črevná, kožná mikrobiota atď.).

V texte sa vyskytovalo minimum gramatických chýb alebo preklepov, uvádzam zopár príkladov:

- str. 29: tobtamycin (správne tobramycin)
- str. 41: biofilm-pozitivny (správne biofilm-pozitivity)
- str. 54: demineralizvovaná (správne: demineralizovaná)
- str. 54: Elenciální (správne: Esenciální)
- str. 104: inhivováný (správne inhibovány)

K predloženej dizertačnej práci mám 3 nasledovné otázky:

1. Ktorý výsledok Vašej práce považujete za najviac prínosný so zreteľom na jeho praktický prínos?
2. Aké sú možnosti eliminácie bakteriálnych biofilmov v nemocničnom prostredí, resp. v potravinárskych prevádzkach?
3. Ktoré ďalšie metabolity rastlín alebo látky naturálneho pôvodu by sa dali uplatniť v oblasti antibakteriálneho alebo antibiofilmového pôsobenia?

Záver

Predložená **dizertačná práca spĺňa kritériá** kladené na tento druh prác, a to tak aktuálnosťou, obsahom a rozsahom práce, ako aj formou jej spracovania. Na základe uvedených skutočností odporúčam, aby bola práca Mgr. Karolíny Švarcovej **prijatá k obhajobe** a po úspešnom obhájení jej bol udelený akademický titul „*philosophiae doctor*“ (PhD.).

V Košiciach, 18. mája 2023

doc. MVDr. Jana Koščová, PhD.
oponentka